

**การศึกษากฎหมายการยกเว้นการเกณฑ์ทหารและพระวินัย
ว่าด้วยการดุกองทัพ ของพระภิกษุสามเณรในประเทศไทย***
**THE STUDY OF THE LAW ON EXEMPTIONS FROM MILITARY
CONSCRIPTION AND THE MONASTIC DISCIPLINE REGARDING
THE MILITARY SERVICE OF MONKS AND NOVICES IN THAILAND**

พระครูโสภาสนนทกิตติ (ศักดิ์ โอภาโส)

Phrakhru Opatnontakitti (Sakda Opaso)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author E-mail: sakda2543210@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษา การศึกษากฎหมายการยกเว้นการเกณฑ์ทหารและพระวินัยว่าด้วยการดุกองทัพ ของพระภิกษุสามเณรในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า 1. การเกณฑ์ทหารมีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกับพระภิกษุสามเณร เพราะนับเป็นประชากรไทยที่อยู่ในลักษณะจำเป็นจะต้องเข้าคัดเลือกการเกณฑ์ทหาร แต่ว่ามีข้อยกเว้นและสามารถผ่อนผันได้สามารถแสดงหลักฐานเพื่อแสดงการยกเว้นต่อนายอำเภอหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องผู้ที่ที่จะเกณฑ์ทหารที่เป็นพระภิกษุสามเณรเมื่ออายุยังไม่ถึง 30 แล้วเกิดการลาสิกขาไปจำเป็นจะต้องเข้าสู่กระบวนการที่จะคัดเลือกการเกณฑ์ทหารกองเกินซึ่งเชื่อมโยงกับข้อกฎหมายหลาย ๆ ข้อ พระภิกษุสามเณรที่จะดำรงตนอยู่ในพุทธศาสนาถือสิกขาบทของพระพุทธเจ้าจะต้องรู้กฎหมายในส่วนนี้และปฏิบัติตามกฎหมายมิฉะนั้นก็ได้รับการลงโทษตามกฎหมายของประเทศที่มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเกณฑ์ทหาร 2497 2. การที่พระพุทธเจ้าห้ามพระภิกษุสามเณรให้เข้าไปดุกองทัพหรือพยายามที่จะมีส่วนร่วมกับภาครัฐในส่วนของการเกณฑ์ทหารนั้นเพราะเหตุว่าในสมัยที่ทรงประกาศพระพุทธศาสนา การที่พระภิกษุจะดำรงตนอยู่ได้เพื่อเผยแผ่พุทธศาสนานั้นต้องมีตนเองเป็นแบบอย่างเสียก่อนคือมีความแตกต่างจากฆราวาสผู้ครองเรือนทั่วไป เป็นการรักษาศรีทราของชาวพุทธในชมพูทวีปในยุคนั้นก็ต้องจับที่ผู้ที่เป็นจอมทัพหรือเป็นเจ้านายซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์การบูรณาการหลักคำสอนที่เป็นสิกขาบทเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ทำให้เกิดประโยชน์และเชื่อมโยงต่อการเกณฑ์ทหาร

คำสำคัญ: การยกเว้นการเกณฑ์ทหาร; พระธรรมวินัย; พระภิกษุสามเณร

* Received February 14, 2025; Revised February 23, 2025; Accepted February 26, 2025

Abstract

This academic article aims to study the law on military conscription exemption and the discipline on military supervision of monks and novices in Thailand. The research method is based on documents, textbooks, and online media, as well as synthetic analysis. The results of the study are as follows: 1. Military conscription is related to monks and novices because they are considered a Thai population that must be selected for military conscription. However, there are exceptions and exemptions that can be granted. Evidence of exemption can be presented to the district chief or related persons. Those who will be conscripted as monks and novices under the age of 30 and disrobe must enter the process of selecting military conscription, which is related to many laws. Monks and novices who will live in Buddhism and observe the precepts of the Lord Buddha must know the law in this part and comply with the law; otherwise, they will be punished according to the law of the country as stipulated in the Military Conscription Act of 1954. 2. The reason why the Lord Buddha forbade monks and novices from visiting the army or attempting to participate with the government in military conscription is because at the time when he announced Buddhism, In order for monks to survive in order to spread Buddhism, they must first be role models, that is, different from ordinary householders. In order to maintain the faith of Buddhists in the Indian subcontinent at that time, they had to focus on those who were military commanders or princes who were kings. Integrating these teachings that were disciplinary rules all resulted in benefits and were connected to military recruitment.

Keywords: Exemption from Military Service; Buddhist Precepts; Monks and Novices

บทนำ

หน้าที่ของชายไทยทุกคนต้องรับราชการทหาร ซึ่งการรับใช้ชาติด้วยการเป็นทหารเป็นเรื่องที่มีเกียรติมีศักดิ์ศรี เพราะกองทัพไทยจะฝึกฝนผู้เข้ารับราชการทหารให้มีระเบียบวินัย ฝึกหัดวิชาชีพเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์และมีคุณค่าอย่างมากแก่ทหารเกณฑ์ทุกคน ซึ่งปกติการเกณฑ์ทหารจะกระทำกันในช่วงเดือนเมษายนของทุกปี

ปีละครั้งและต้องเข้ารับราชการเป็นทหารเกณฑ์จำนวน 2 ปี แต่มีข้อยกเว้นและผ่อนผันสำหรับ ผู้ที่เรียนวิชารักษาดินแดน (ร.ด.) หรือผู้ที่สำเร็จการศึกษาในระดับต่าง ๆ ซึ่งกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติรับราชการทหารและกฎกระทรวง

การเกณฑ์ทหารถือว่าเป็นภารกิจสำคัญที่กองทัพไทยเป็นผู้จัดการในการคัดเลือกบุคลากรที่จะเข้าไปฝึกและประจำการเป็นทหารกองเกินในประเทศไทยซึ่งข้อกำหนดก็คือเป็นชายไทยอายุ 20 ปีที่เป็นชายไทยนั้นนอกจากเป็นประชาชนทั่วไปแล้วยังมีพระภิกษุสามเณรที่อายุครบตามเกณฑ์ที่กำหนด จำเป็นจะต้องรู้ข้อบทกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเกณฑ์ทหารถึงแม้ว่าจะมีข้อยกเว้นหรือการยกเลิกการเกณฑ์ทหารก็ตาม แต่ความรู้ที่เกี่ยวกับพระธรรมวินัยด้วยซึ่งการจะยกเลิกการเกณฑ์ทหารต้องรู้จากกฎเกณฑ์ที่จะนำไปประกาศนียบัตรที่เกี่ยวกับนักธรรม หรือวุฒิการศึกษาบาลีนำไปเพื่อผ่อนผันหรือยกเลิกการเกณฑ์ทหารการศึกษาเกี่ยวกับกฎหมาย จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การปกครองคณะสงฆ์เป็นไปโดยความเรียบร้อยเกิดประสิทธิภาพ เพราะหากเกิดความเข้าใจผิดหรือเข้าใจคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริง อาจจะหลีกเลี่ยงการเป็นทหารหรือใช้สิทธิ์ความเป็นพระภิกษุสามเณรที่จะไม่ทำตามข้อผิดกฎหมายได้ (อรรถศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์, 2559)

ดังนั้น นอกจากการรู้พระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พระภิกษุสามเณรหรือเจ้าคณะผู้ปกครองจำเป็นจะต้องศึกษาให้เข้าใจถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลาย ๆ ข้อ จึงจะสามารถรักษาสีทธิและเสรีภาพความเป็นมนุษย์ความเป็นพระภิกษุสามเณรที่ต้องตาม พระธรรมวินัย พระราชบัญญัติคณะสงฆ์รวมถึงกฎหมายที่ต้อง ซึ่งการยกเลิกการเกณฑ์ทหารมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้เขียนได้รวบรวมเป็นข้อกฎหมายที่สำคัญและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของพระภิกษุสามเณรที่อายุอย่าง 20 เพื่อเตรียมการที่จะเป็นทหารกองเกินหรือเตรียมที่จะผ่อนผันหรือยกเลิกต่อไปรวมถึงการเชื่อมโยงไปถึงหลักทางพุทธศาสนาที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงข้อวินัยที่เกี่ยวกับกองทัพในสมัยพุทธกาลเป็นมาอย่างไร รวมถึงอนุบัญญัติที่กล่าวถึงการมีโทษที่เกี่ยวกับการไปดุกองทัพหรือเกี่ยวกับความหมายและการตีความต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกองทัพ ซึ่งจะเป็นอย่างไรก็อยู่ในเนื้อหาบทความอย่างที่คุณเขียนได้นำเสนอต่อไป

ความสำคัญการเกณฑ์ทหารเกณฑ์ทหาร

การเกณฑ์ทหารเกณฑ์ทหาร เป็นประเด็นสำคัญในยุทธศาสตร์ทหาร ซึ่งจุดเริ่มต้นของระบบ เกณฑ์ทหารแบบสมัยใหม่ เกิดขึ้นเมื่อ วันที่ 23 สิงหาคม ค.ศ. 1793 (พ.ศ. 2336 สมัยรัชกาลที่ 1) ภายใต้เงื่อนไขทางการเมืองของการปฏิวัติฝรั่งเศส ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. 1789 ผู้นำการปฏิวัติฝรั่งเศสเชื่อว่า ความมั่นคงของการปฏิวัติจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อ

จะต้องขยายการปฏิวัติเช่นนี้ออกไปให้ทั่วยุโรป ซึ่งการกระทำเช่นนี้คือการประกาศสงครามกับราชสำนักต่าง ๆ ของยุโรปนั่นเอง

แนวคิดนี้ทำให้รัฐปฏิวัติของฝรั่งเศสระงับเข้าสู่สงครามใหญ่กับบรรดากษัตริย์ในยุโรป หรือที่เรียกว่า สงครามของสัมพันธมิตรครั้งแรก (War of the First Coalition ค.ศ. 1792-1797) ซึ่งระหว่างนั้นใน ค.ศ. 1792 ก็เป็นช่วงที่เกิดการปฏิวัติครั้งที่ 2 ขึ้น ทำให้รัฐสภาปฏิวัติฝรั่งเศสต้องสร้างความมั่นคง จึงจำเป็นต้องเรียกระดมพล นำสู่การออกกฎหมายเกณฑ์กำลังพล ในเวลาต่อมา ซึ่งลักษณะการเรียกระดมพลเช่นนี้เป็นเรื่องใหม่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน เพราะมีความเบ็ดเสร็จ ทำให้เกิดสภาพการระดมพลอย่างสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชายที่อายุ 18-25 ปี จะมีพันธะที่จะถูกรัฐเรียกเข้ารับราชการทหารอย่างไม่ว่าแนก ต่างจากระบบเก่าในยุคศักดินาเมื่อเริ่มใช้การเรียกระดมพลดังกล่าว ก็ทำให้กองทัพของรัฐปฏิวัติฝรั่งเศสขยายกำลังพลได้มากถึง 500,000 นาย ในช่วงปลาย ค.ศ. 1793 การเกณฑ์ทหารซึ่งมีจำนวนกำลังมากเช่นนี้ได้เป็นเพราะบุคคลยอมรับถึงความผูกพันต่อรัฐในฐานะของการเป็นพลเมือง โดยยอมรับว่าพลเมืองมีหน้าที่ต้องเข้ารับราชการทหาร สถานะใหม่ในทางการเมืองจึงเป็นเรื่องของความเป็นพลเมือง (Citizenship) ไม่ใช่ไพร่ที่อยู่ภายใต้รัฐศักดินาแบบเก่า

รัฐไทยในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ต้องเผชิญความไม่สงบหลายครั้ง อาทิ การปราบฮ่อ กบฏผีบุญ ผู้ร้ายที่ก่อการจลาจลในมณฑลพายัพซึ่งการปราบปรามความไม่สงบจำเป็นต้องใช้ทหารที่มีการฝึกฝนและใช้อาวุธสมัยใหม่ ขณะเดียวกัน ก็ต้องเผชิญกับลัทธิล่าอาณานิคม โดยเฉพาะอังกฤษที่หลังจากได้อินเดียแล้วก็บุกเข้าพม่า รวมทั้งฝรั่งเศสที่รุกล้ำทางตะวันออกของไทยประกอบกับยุคนั้นมีการส่งเจ้านายชั้นสูง เช่น พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงนครไชยศรีสุรเดช พระราชโอรสในรัชกาลที่ 5 ไปศึกษาต่อต่างประเทศในยุโรป เมื่อเสด็จกลับมาก็ทรงมีบทบาทในการปรับปรุงกองทัพให้ทันสมัย เช่น เรื่องทหาร มีการออก ข้อบังคับลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. 122 (เทียบแล้ว คือ พ.ศ. 2446) ข้อบังคับลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. 122 ถือเป็นครั้งแรกที่พยายามใช้วิธีการเกณฑ์ทหารรูปแบบใหม่ในสังคมไทย แต่ไม่ได้ใช้ทุกพื้นที่อย่างเท่าเทียมทั้งหมด เพราะทดลองใช้ที่มณฑลนครราชสีมาเป็นที่แรก เมื่อทดลองใช้แล้วสำเร็จต่อมาจึงประกาศใช้ที่มณฑลนครสวรรค์ มณฑลพิษณุโลก และมณฑลราชบุรีจากข้อบังคับดังกล่าว ในที่สุดก็นำสู่การประกาศใช้ พระราชบัญญัติลักษณะเกณฑ์ทหาร ร.ศ. 124 (พ.ศ. 2448) โดยมีพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งขณะนั้นทรงดำรงพระยศเป็นจเรทหารบก และทรงเป็นที่ปรึกษาของกรมหลวงนครไชยศรีฯ เป็นผู้เรียบเรียงขึ้น ประเทศไทยจึงมีการเกณฑ์ทหาร แบบสมัยใหม่นับแต่นั้น (ศิลปวัฒนธรรม, 2567)

ยุคสมัยเปลี่ยน เยาวชน Cen Z มีความคิดเห็นต่างเรื่องการเกณฑ์ทหาร

จากข่าวเรื่องการเกณฑ์ทหารที่มีการปลุกระดมความคิดของคนรุ่นใหม่ พระเนติวิทย์ หลีกเลียะ-ขัดขึ้น ไม่มาเกณฑ์ทหาร โทษจำคุกตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร ม.27 ส่งนายอำเภอ ร้องทุกข์กล่าวโทษ

วันนี้ (9 เมษายน) รายงานข่าวแจ้งว่า กรณีพระจรรยาสมปนโน หรือเนติวิทย์ โชติภัทร์ไพศาล จะต้องเข้ารับการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการประจำปี พ.ศ. 2566 หรือจับใบดำ-ใบแดง ที่อาคารอเนกประสงค์ เทศบาลตำบลเทพารักษ์ จังหวัดสมุทรปราการ สื่อมวลชนได้ทราบข่าวจากแถลงการณ์ที่เผยแพร่ทางออนไลน์ ของพระเนติวิทย์ มีเนื้อหาสรุปว่า เนื่องจากพระเนติวิทย์มีกิจธุระเนื่องด้วยการสอบพระบาลีประโยค 1-3 ผ่านวิชาแปล แต่ไม่ผ่านวิชาไวยากรณ์ และจะเข้าสอบซ่อมในวันที่ 15-16 เมษายน พ.ศ. 2566 จึงขอเวลาทำกิจนี้ให้สำเร็จก่อน และขอเวลาเตรียมตัวเพื่อลาสิกขาภายในสิ้นเดือนเมษายน พ.ศ. 2566 ขณะที่แหล่งข่าวจากหน่วยบัญชาการรักษาดินแดน (นรต.) ระบุว่า หากพระเนติวิทย์ไม่เดินทางมาวันนี้ก็จะส่งต่อให้นายอำเภอในฐานะเป็นผู้ออกหมายเรียก ดำเนินการตามขั้นตอนกฎหมาย ร้องทุกข์กล่าวโทษ หรือมอบหมายให้ผู้แทนไปดำเนินการ กรณีถ้ารับหมายเรียกแล้วไม่มา การพิจารณาพิพากษา ก็อยู่ที่ศาล ศาลอาจจะตัดสินจำคุกโดยไม่รอลงอาญา หรือตัดสินจำคุกแล้วรอลงอาญา ก็แล้วแต่ดุลพินิจของศาล กรณีของพระเนติวิทย์ผิดแน่นอน เนื่องจากว่ารับหมายเรียกแล้วไม่มา มีความผิดตามพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) รับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 27 ระบุว่า ทหารกองเกินซึ่งถูกเรียกต้องมาให้คณะกรรมการตรวจเลือกฯ ทำการตรวจเลือกตามกำหนดหมายนั้น โดยนำใบสำคัญทหารกองเกิน บัตรประจำตัวประชาชน และประกาศนียบัตรหรือหลักฐานการศึกษามาแสดงด้วย ถ้าไม่มาหรือมาแต่ไม่เข้ารับการตรวจเลือกหรือว่าไม่อยู่จนกว่าการตรวจเลือกแล้วเสร็จ ให้ถือว่าทหารกองเกินนั้นหลีกเลียะ-ขัดขึ้นไม่มาให้คณะกรรมการตรวจเลือกฯ ทำการตรวจเลือก เว้นแต่

1. ข้าราชการซึ่งได้รับคำสั่งของผู้บังคับบัญชาโดยปัจจุบันทันด่วนให้ไปราชการสำคัญยิ่ง หรือไปราชการต่างประเทศโดยคำสั่งของเจ้ากระทรวง
2. นักเรียนซึ่งออกไปศึกษา ณ ต่างประเทศตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
3. ข้าราชการหรือผู้ปฏิบัติงานในสถานที่ราชการหรือโรงงานอื่นใด ในระหว่างที่มีการรับหรือการสงครามอันเป็นอุปสรรคในการรับหรือการสงคราม และอยู่ในความควบคุมของกระทรวงกลาโหม
4. บุคคลซึ่งกำลังปฏิบัติงานร่วมกับหน่วยทหารในราชการสนาม
5. เกิดจากเหตุสุดวิสัย
6. ไปเข้าตรวจเลือกที่อื่น

7. ป่วยไม่สามารถจะมาได้ โดยให้บุคคลซึ่งบรรลุนิติภาวะและเชื่อถือได้มาแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจเลือกฯ ในวันตรวจเลือก

ส่วนกรณีที่ไม่ได้รับหมายเรียก จำคุกไม่เกิน 3 เดือน ปรับไม่เกิน 300 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่กรณีของพระเนติวิทย์มีการผ่อนผันการเกณฑ์ทหารมาแล้ว เพราะฉะนั้นการผ่อนผันก็จะมอบหมายเรียกในปัดไปให้ในวันที่เกณฑ์ทหาร เพราะในกฎหมายมีอยู่แล้ว หมายเรียกที่รับไปก็มีรายละเอียดครบถ้วน เวลา สถานที่ตรวจเลือกให้มารายงานตัว ถ้าไม่มาก็มีค่าเตือนรวมถึงโทษระบุไว้ชัดเจน เมื่อผู้สื่อข่าวถามว่า กรณีที่บวชเป็นพระมีการเรียนเปรียญธรรมเก้าประโยค หรือเรียนนักธรรม แล้วสามารถนำมาเป็นข้อยกเว้น และต้องมีการแจ้งทางสัสดีก่อนล่วงหน้าที่จะมีการตรวจเลือกทหารใช้หรือไม่ แหล่งข่าวใน นรต. ระบุว่า ใช่ การบวชไม่สามารถนำมากล่าวอ้างไม่มาเกณฑ์ทหาร การเป็นนักธรรมมีสิทธิได้รับการยกเว้นตามกฎหมายก็จริง แต่กรณีที่ว่าได้เปรียญเท่าไรยังไม่อยู่ในข่าย เพราะฉะนั้นถ้าหากเป็นเช่นนี้ชายไทยก็ต้องอ้างกันทุกคน บวชแล้วก็ไม่ได้มาอ้างจะเป็นนักธรรม ไม่เช่นนั้นคนก็ไปบวชหาทางหลีกเลี่ยงกันหมด ซึ่งก็มีกำหนดอยู่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธหรือศาสนาอื่น อย่างใดะอิม่ามก็จะมีการยกเว้น หรือนักบวชตามศาสนาคริสต์ ถ้าเป็นพระก็ต้องดูว่าอยู่ระดับไหนถึงได้รับการยกเว้น หากบวชเป็นพระทั่วไปคนก็จะไปบวชแล้วก็เอามาอ้างกัน เป็นช่องทางหลีกเลี่ยงได้ แหล่งข่าวกล่าว เป็นประเด็นที่ถกเถียงและเชื่อมโยงถึงการยกเว้นการเกณฑ์ทหารของภิกษุ สามเณรด้วย

การยกเว้นเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

มีดังต่อไปนี้

1. พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญ และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หมายถึงยศของพระ เช่น เป็นพระครู พระชั้นเทพ หรือชั้นธรรม เป็นต้น ส่วนตำแหน่งของพระ เช่น เป็นเจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ อย่างนี้เป็นตำแหน่งไม่ใช่สมณศักดิ์ จึงไม่ได้รับการยกเว้น พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์อาจไม่มีตำแหน่งก็ได้ พระภิกษุที่เป็นเปรียญหมายถึงการศึกษาของพระ เช่น เป็นเปรียญตั้งแต่ 3 ประโยคถึง 9 ประโยค นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์นั้น หมายถึงผู้ที่บวชในพระพุทธศาสนาเหมือนกัน ต่างกันที่ถือตามนิกายของจีนกับของญวน นักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนต้องมีสมณศักดิ์ด้วย จึงได้รับการยกเว้น

2. คนพิการทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้ พระภิกษุสามเณรที่เป็นนักธรรม พระภิกษุสามเณรซึ่งเป็นนักธรรมหมายถึงผู้ที่จบนักธรรมตรี นักธรรมโท และนักธรรมเอก เมื่อยื่นเรื่องขอยกเว้นและได้รับการยกเว้น ไม่ต้องไปแสดงตนเข้ารับการตรวจเลือก ถ้ายื่น

ไม่ทันก่อนการตรวจเลือก จะนำหลักฐานไปยื่นขอรับการยกเว้นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกฯ ในวันทำการตรวจเลือกก็ได้ โดยหลักฐานที่ต้องนำไปยื่นต่อนายอำเภอเพื่อขอยกเว้นได้แก่

1. ประกาศนียบัตรจบมัธยมศึกษา
2. ใบสำคัญแบบ สด.9
3. หมายเรียกแบบ สด.35
4. หนังสือรับรองของเจ้าอาวาส
5. หนังสือสุทธิ

พระไตรปิฎกว่าด้วยการห้ามปรามพระภิกษุไม่ควรไปดุกองทัพทหาร

ลำดับนั้น พระผู้มีพระภาครับสั่งให้ประชุมสงฆ์เพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุทรงสอบถามพวกภิกษุผู้พิพากษ์ว่า “ภิกษุทั้งหลาย ทราบว่า พวกเธอไปดุกองทัพที่เคลื่อนขบวนออกรบ จริงหรือ” พวกภิกษุผู้พิพากษ์ทูลรับว่า “จริง พระพุทธเจ้าข้า” พระผู้มีพระภาคพุทธเจ้าทรงดำหนิว่า “ฯลฯ โมฆบุรุษทั้งหลาย โฉนพวกเธอจึงไปดุกองทัพที่เคลื่อนขบวนออกรบเล่า โมฆบุรุษทั้งหลาย การกระทำอย่างนี้ มิได้ทำคนที่ยังไม่เลื่อมใสให้เลื่อมใส หรือทำคนที่เลื่อมใสอยู่แล้วให้เลื่อมใสยิ่งขึ้นได้เลย ฯลฯ” (วิ.มหา. (ไทย) 2/453/313) แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้ พระบัญญัติ ก็ ภิกษุใดไปดุกองทัพที่เคลื่อนขบวนออกรบ ต้องอาบัติปาจิตตีย์ สิกขาบทนี้พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติไว้แก่ภิกษุทั้งหลายอย่างและในสมัยนั้น ลุงของภิกษุรูปหนึ่งป่วยอยู่ในกองทัพ เขาส่งข่าวไปถึงภิกษุนั้นว่า ลุงกำลังป่วยอยู่ในกองทัพ นิมนต์ท่านมา ลุงปรารถนาให้ท่านมาเยี่ยม ภิกษุนั้นได้มีความคิดดังนี้ว่า พระผู้มีพระภาคทรงบัญญัติสิกขาบทว่า ภิกษุไม่พึงไปดุกองทัพที่เคลื่อนขบวนออกรบ นี่ลุงของเราป่วยอยู่ในกองทัพ เราจะพึงปฏิบัติอย่างไรดีเล่า ภิกษุทั้งหลายนำเรื่องนี้ไปกราบทูลพระผู้มีพระภาคให้ทรงทราบทรงอนุญาตให้ไปในกองทัพได้เมื่อมีเหตุผลที่สมควรลำดับนั้น พระผู้มีพระภาคทรงแสดงธรรมมีกถาเพราะเรื่องนี้เป็นต้นเหตุ รับสั่งกับภิกษุทั้งหลายว่า ภิกษุทั้งหลาย เราอนุญาตให้ไปในกองทัพได้เมื่อมีเหตุผลเช่นนั้น แล้วจึงรับสั่งให้ภิกษุทั้งหลายยกสิกขาบทนี้ขึ้นแสดงดังนี้

ในพระอนุบัญญัติ แสดงว่า อนึ่ง ภิกษุใดไปดุกองทัพที่เคลื่อนขบวนออกรบ นอกจากมีเหตุผลที่สมควร ต้องอาบัติปาจิตตีย์

ในสิกขาบทวิภังค์ แสดงว่า คำว่า อนึ่ง...ใด คือ ผู้ใด ผู้เช่นใด ฯลฯ นี่ที่พระผู้มีพระภาคตรัสว่า อนึ่ง...ใดคำว่า ภิกษุ มีอธิบายว่า ชื่อว่าภิกษุ เพราะเป็นผู้ขอ ฯลฯ นี่ที่พระผู้มีพระภาคทรงประสงค์เอาว่า ภิกษุ ในความหมายนี้ที่ชื่อว่า เคลื่อนขบวนออกรบ ได้แก่ กองทัพที่เคลื่อนออกจากหมู่บ้านแล้ว ตั้งค่ายพักแรมหรือเคลื่อนขบวนต่อไป ที่ชื่อว่า

กองทัพ ได้แก่ กองทัพช้าง กองทัพม้า กองทัพพรต กองทัพพลเดินเท้า ช้าง 1 เชือก มีทหารประจำอยู่ 12 นาย ม้า 1 ตัว มีทหารประจำอยู่ 3 นาย รถ 1 คัน มีทหารประจำอยู่ 4 นาย พลเดินเท้ามีทหารแม่นธนู 4 นาย ภิคุไปเพื่อจะดูกองทัพนั้น ต้องอาบัติทุกกฏ ยืนดูในระยะที่พอมองเห็น ต้องอาบัติปาจิตตีย์ พันวิสัยที่จะเห็น แต่พยายามดูจนเห็น ต้องอาบัติปาจิตตีย์ คำว่า นอกจากมีเหตุผลที่สมควร คือ ยกเว้นเมื่อมีเหตุผลที่สมควร

ในบทภาษนีติกปาจิตตีย์ แสดงไว้ว่า กองทัพเคลื่อนขบวนออกรบ ภิคุสำคัญว่าเคลื่อนขบวนออกรบ ไปเพื่อจะดู นอกจากมีเหตุผลที่สมควร ต้องอาบัติปาจิตตีย์ กองทัพเคลื่อนขบวนออกรบ ภิคุไม่แน่ใจ ไปเพื่อจะดู นอกจากมีเหตุผลที่สมควร ต้องอาบัติปาจิตตีย์ กองทัพเคลื่อนขบวนออกรบ ภิคุสำคัญว่ายังไม่ได้เคลื่อนขบวนออกรบ ไปเพื่อจะดู นอกจากมีเหตุผลที่สมควร ต้องอาบัติปาจิตตีย์ทุกกฏ ภิคุไปเพื่อจะดูกองทัพแต่ละกอง ต้องอาบัติทุกกฏ ภิคุยืนดูในระยะที่พอมองเห็น ต้องอาบัติทุกกฏ ภิคุอยู่พันวิสัยที่จะเห็น แต่พยายามดูจนเห็น ต้องอาบัติทุกกฏ กองทัพยังไม่ได้เคลื่อนขบวนออกรบ ภิคุสำคัญว่าเคลื่อนขบวนออกรบ ต้องอาบัติทุกกฏ กองทัพยังไม่ได้เคลื่อนขบวนออกรบ ภิคุไม่แน่ใจ ต้องอาบัติทุกกฏ กองทัพยังไม่ได้เคลื่อนขบวนออกรบ ภิคุสำคัญว่ายังไม่ได้เคลื่อนขบวนออกรบไม่ต้องอาบัติ

ในอนาปัตติวารภิคุต่อไปนี้ไม่ต้องอาบัติ คือ

1. ภิคุยืนดูอยู่ในอาราม
2. ภิคุดูกองทัพที่ยกผ่านมายังที่ที่ภิคุยืน ที่ภิคุนั่ง หรือที่ภิคุนอน
3. ภิคุเดินสวนทางไปเห็น
4. ภิคุดูเมื่อมีเหตุผลที่สมควร
5. ภิคุดูเมื่อคราวมีเหตุขัดข้อง
6. ภิคุวิกลจริต
7. ภิคุต้นบัญญัติ (มหา.วิ. (ไทย) 2/311/452)

สรุปได้ว่า การที่พระพุทธเจ้าห้ามพระภิคุสามเณรให้เข้าไปดูกองทัพหรือพยายามที่จะมีส่วนร่วมกับการกระทำในส่วนของการเกณฑ์ทหารนั้นเพราะเหตุว่าในสมัยที่ทรงประกาศพระพุทธศาสนา การที่พระภิคุจะดำรงตนอยู่ได้เพื่อเผยแผ่พุทธศาสนานั้นต้องมีตนเองเป็นแบบอย่างเสียก่อนคือมีความแตกต่างจากฆราวาสผู้ครองเรือนทั่วไป ถ้าจะถอดบทเรียนจากข้อบัญญัติว่าห้ามพระเข้าไปดูกองทัพอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะเป็นกลยุทธ์ในการเผยแผ่คำสอนทางพระพุทธศาสนา การที่พระพุทธเจ้าบัญญัติหลาย ๆ ข้อมีความเชื่อมโยงกับบริบทของสังคมในประเทศอินเดียต้องเข้าใจว่าในสมัยที่พระพุทธเจ้าประกาศคำสอนนั้นวรรณคดีที่เป็นหัวหน้ากษัตริย์ก็ยังอยู่มีการปกครองในระบอบสมบูรณาการสิทธิราช คือมีพระมหากษัตริย์เป็นผู้ปกครองราชย์และควบคุมอำนาจทั้งหมด การที่จะรักษารัศมีของ

ชาวพุทธในชมพูทวีปในยุคนั้นก็ต้องจับที่ผู้ที่เป็นจอมทัพหรือเป็นเจ้านายซึ่งเป็นพระมหากษัตริย์การบูรณาการหลักคำสอนที่เป็นสิกขาบทเหล่านี้ ล้วนแล้วแต่ทำให้เกิดประโยชน์และเชื่อมโยงต่อการเกณฑ์ทหารในปัจจุบันถ้าเราจะมองในเรื่องของการเกณฑ์ทหารว่าเป็นเรื่องของพระวินัย พระภิกษุไม่ควรที่จะเข้ามายุ่งกับการเมืองในสายการปกครองรัฐศาสตร์แต่จริง ๆ แล้วเป็นเรื่องของกฎหมายที่มีความเชื่อมโยงกับประชากรถึงแม้พระพิสุจน์จะไม่มีสิทธิ์ที่จะเลือกตั้งแต่ว่าเลยพฤติกรรมแล้วก็ถือเป็นประชากร 1 ในประชากร 70 กว่าล้านคนในประเทศไทย จึงมีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องอะไรที่จะเกี่ยวเนื่องโดยสามารถเชื่อมโยงและสามารถเป็นไปได้โดยทางเดียวกันได้ คือ การผ่อนผันหรือกฎหมายที่เกี่ยวกับการเกณฑ์ทหารที่ถูกต้องเพราะฉะนั้นผู้เขียนจึงเน้นในเรื่องของกฎเกณฑ์และความหมายของการเกณฑ์ทหารให้เข้าใจเพื่อเป็นสิ่งที่เราจะเชื่อมโยงถึงข้อพระวินัยที่พระพุทธเจ้าบัญญัติก็จะสามารถเข้าถึงแล้วนำไปใช้ประโยชน์ได้

เกณฑ์ทหารสำหรับพระภิกษุสามเณรในประเทศไทย

การตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ หรือที่รู้จักกันดีคือการเกณฑ์ทหารนั้น ตามปกติกระทรวงกลาโหมได้กำหนดไว้ในเดือนเมษายน (วันที่ 1 เมษายน ถึงวันที่ 11 เมษายนของทุกปี) ดังนั้นทหารกองเกินเมื่อได้รับหมายเรียกแล้วจะต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนดในหมายเรียกทั้งนี้โดยนำหลักฐานต่าง ๆ ได้แก่ ใบสำคัญทหารกองเกิน (แบบ สด.9), หมายเรียก (แบบ สด.35), บัตรประจำตัวประชาชน, ประกาศนียบัตร หรือหลักฐานทางการศึกษา ไปแสดงด้วยหากทหารกองเกินผู้ใดไม่ไปถือว่าหลีกเลี่ยงขัดขืนมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี และในวันตรวจเลือกนั้น

ผู้เข้ารับการตรวจเลือกทุกคน จะได้รับใบรับรองผลการตรวจเลือกทหารกองเกินเข้ารับราชการทหารกองประจำการ (แบบ สด.43) หรือที่รู้จักกันคือ ใบผ่านการเกณฑ์ทหาร

ส่วนบุคคลได้รับการยกเว้นเกณฑ์ทหาร

1. บุคคลที่มีร่างกายพิการ ทุพพลภาพ
2. บุคคลที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องรับราชการทหารกองประจำการ
3. พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ชั้นเปรียญ นักบวชนิกายมหายาน
4. บุคคลที่ได้รับการยกเว้น เมื่อลงบัญชีทหารกองเกินแล้วไม่เรียกมาตรวจเลือกรับราชการทหารในยามปกติ

5. สามเณร ภิกษุ นักบวชพุทธศาสนานิกายมหายาน ที่ได้รับการรับรองจากกระทรวงศึกษาธิการ

6. นักบวชศาสนาอื่นที่ผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้
7. นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหาร กระทรวงกลาโหม
8. บุคคลที่ผ่านการเรียนนักศึกษาวิชาทหาร (เรียน รด.) ครบตามหลักสูตรที่กำหนด
9. นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ
10. นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม
11. ครูในความควบคุมของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

บุคคลที่อยู่ในกำหนดออกหมายเกณฑ์ให้มาตรวจเลือกเข้าเป็นทหารกองประจำการ คือ ผู้ที่ได้ลงบัญชีทหารกองเกินไว้แล้ว โดยความผิดผู้ที่ฝ่าฝืนไม่มารับหมายเรียกต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือ ปรับไม่เกิน 300 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และถ้าฝ่าฝืนไม่ไปรับการตรวจเลือก (ไม่ไปรับการคัดเลือกทหาร) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 ปี (พระราชบัญญัติธุรกิจออนไลน์, 2567)

การยกเว้นและผ่อนผัน

ข้อ 1 การยกเว้น แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ.

1.1 ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับราชการทหารกองประจำการ ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. 2497 มาตรา 13 ดังนี้. -

1.1.1 พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์ หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนา แห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์

1.1.2 คนพิการทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้

1.1.3 บุคคลซึ่งไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นทหารได้เฉพาะบางท้องที่ตามที่กำหนด ในกฎกระทรวง

1.2 ได้รับการยกเว้นไม่เรียกมาตรวจเลือกเข้ารับราชการทหารกองประจำการในยามปกติ ตาม พ.ร.บ. รับราชการทหาร พ.ศ. 247 มาตรา 14 ดังนี้. -

1.2.1 พระภิกษุสามเณร และนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็น นักธรรมตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง

1.2.2 นักบวชศาสนาอื่น ซึ่งมีหน้าที่ประจำกิจศาสนา ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

1.2.3 บุคคลซึ่งอยู่ในระหว่างการฝึกวิชาทหารตามหลักสูตรที่กระทรวงกลาโหม กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการฝึกวิชาทหาร

1.2.4 นักเรียนโรงเรียนเตรียมทหารของกระทรวงกลาโหม

1.2.5 ครูซึ่งประจำทำหาการชมหนังสือหรือวิทาการต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในควบคุมของกระทรวง ทบวง กรม หรือราชการส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และ ผู้ว่าราชการจังหวัดออกใบสำคัญให้ไว้

1.2.6 นักศึกษาของศูนย์กลางอบรมการศึกษาผู้ใหญ่ของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2.7 นักศึกษาของศูนย์ฝึกการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคม

1.2.8 บุคคลซึ่งได้สัญชาติไทยโดยการแปลงชาติ

1.2.9 บุคคลซึ่งได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกครั้งเดียว ตั้งแต่สิบปีขึ้นไปหรือเคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกหลายครั้งรวมกันตั้งแต่สิบปีขึ้นไป หรือเคยถูกศาลพิพากษาให้กักกัน

ข้อ 2 การยกเว้นให้ดำเนินการและปฏิบัติดังนี้.-

2.1 บุคคลตามมาตรา 13 (1) ได้แก่ พระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือที่เป็นเปรียญและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวนที่มีสมณศักดิ์ บุคคลประเภทนี้เจ้าอาวาสส่งรายชื่อขอยกเว้นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครที่เป็นภูมิลำเนาทหาร หรือ เจ้าตัวนำหลักฐานไปแสดงเพื่อขอยกเว้นต่อนายอำเภอท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร โดยทางจังหวัดหรือทางอำเภอเมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับแจ้งการขอยกเว้นแล้วก็ให้จำหน่ายรายชื่อออกจากบัญชีแล้วแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบ เพื่อจำหน่ายบัญชีแล้วแต่กรณี และลงบัญชียกเว้นไว้เพื่อตรวจสอบจนอายุครบ 56 ปีบริบูรณ์

2.2 บุคคลตามมาตรา 13 (2) ได้แก่ คนพิการทุพพลภาพซึ่งไม่สามารถเป็นทหารได้ ต้องมาแสดงตนในวันตรวจเลือกตามหมายเรียกของนายอำเภอ เพื่อให้คณะกรรมการตรวจเลือก ปลดเป็นพันราชการทหาร และเมื่อทางจังหวัดได้ดำเนินการปลดเป็นพันราชการทหารประเภทที่ 1 หรือ 2 แล้ว ให้บันทึกปลดในบัญชีที่ที่เกี่ยวข้อง และแจ้งให้อำเภอ/เขต ทราบ เพื่อบันทึกให้ถูกต้องตรงกัน

2.3 บุคคลตามมาตรา 13 (3) ไม่ต้องดำเนินการแต่อย่างใดสำหรับบุคคลตามมาตรา 13 (1) และ (3) ไม่ต้องลงบัญชีทหารกองเกิน

2.4 บุคคลตามมาตรา 14 (1) ได้แก่ พระภิกษุสามเณรและนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งนิกายจีนหรือญวน ซึ่งเป็นนักรบตามที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง เจ้าตัวต้องนำหลักฐานไปขอยกเว้นต่อนายอำเภอ/ผู้อำนวยการเขตท้องที่ที่เป็นภูมิลำเนาทหาร หรือไปร้องขอยกเว้นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือกแล้วแต่กรณี ถ้าไปร้องขอยกเว้นต่อคณะกรรมการตรวจเลือกในวันตรวจเลือก ให้นายอำเภอท้องที่สอบสวนเช่นเดียวกันกับร้องขอที่อำเภอ เมื่อดำเนินการยกเว้นให้แล้วแจ้งจังหวัดทราบและ

จำหน่ายบัญชีแล้วแต่กรณี และลงบัญชียกเว้นไว้ตรวจสอบ จนอายุครบ 30 ปีบริบูรณ์ (พระราชบัญญัติการรับราชการทหาร, 2497)

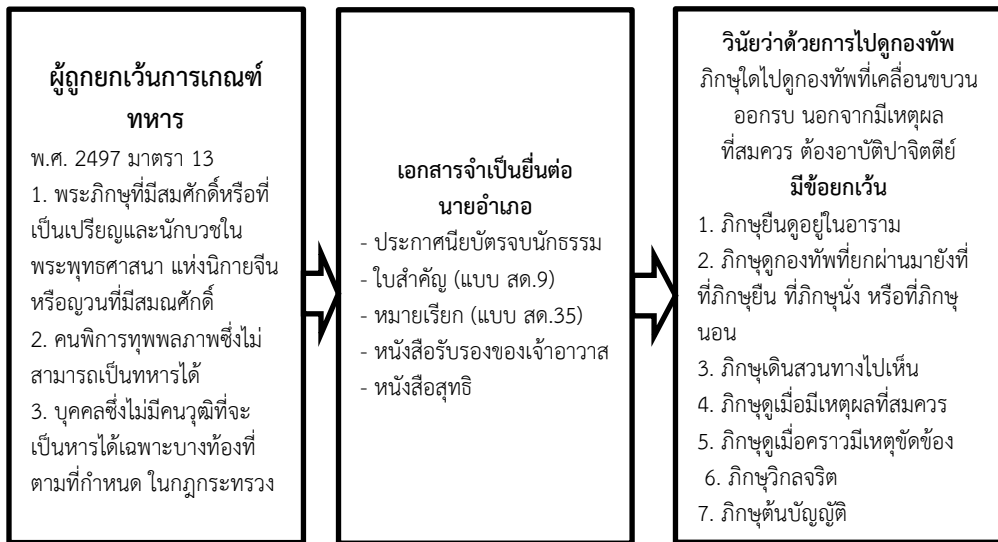
การยกเว้นเข้ารับราชการทหารของพระภิกษุสามเณร มี 3 ประเภท

1. พระภิกษุที่ใช้เปรียญเพื่อยกเว้นการตรวจเลือก เมื่อยื่นหลักฐานประกาศนียบัตรเปรียญธรรมแล้ว จะทำให้ยกเลิกการลงบัญชีทหาร และไม่ต้องไปรายงานตัวตลอดระยะเวลาที่ยังบวชอยู่

2. พระภิกษุที่ใช้ฉันทะเพื่อยกเว้นการตรวจเลือก เมื่อยื่นเอกสารตามที่ระบุทางด้านบนครบแล้ว จะยื่นเพียงครั้งเดียวหลังจากนั้นจะได้รับการยกเว้น และไม่ต้องไปรายงานตัวทุกปีตลอดระยะเวลาที่ยังบวชอยู่

3. พระภิกษุที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเข้ารับการตรวจเลือก แต่ถ้าลาสิกขาให้แจ้งด้วยตนเองก่อนอายุอำเภอกองทัพที่ตนเองอยู่ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ลาสิกขา หากแจ้งเกินกำหนดนี้จะถูกดำเนินคดี ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 200 บาท หรือ ทั้งจำทั้งปรับ และถ้าสึกออกมาแล้วอายุยังไม่ถึง 30 ปีบริบูรณ์ ก็ต้องไปเข้ารับการตรวจเลือกด้วย ไม่สามารถนำ ฉันทะ หรือ เปรียญธรรม มาอ้างได้แล้ว

สรุปได้ว่า การเกณฑ์ทหารมีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกับพระภิกษุสามเณร เพราะนับเป็นประชากรที่อยู่ในลักษณะจำเป็นจะต้องเข้าคัดเลือกการเกณฑ์ทหาร แต่ว่ามีข้อยกเว้นและสามารถผ่อนผันได้คือพระภิกษุที่มีสมณศักดิ์หรือเป็นเปรียญหรือเป็นนักบวชในพระพุทธศาสนาแห่งจันทรนิคายหรือยวนที่มีสมณศักดิ์เจ้าอาวาสสามารถที่จะทำเรื่องยกเว้นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ว่าในภูมิภาคของเกณฑ์ทหารและแสดงหลักฐานเพื่อแสดงการยกเว้นก่อนอายุอำเภอกองทัพที่มีส่วนเกี่ยวข้อง แต่ลักษณะที่สำคัญคือผู้ที่เกณฑ์ทหารที่เป็นพระภิกษุสามเณรเมื่ออายุยังไม่ถึง 30 แล้วเกิดการลาสิกขาไปจำเป็นจะต้องเข้าสู่กระบวนการที่จะคัดเลือกการเกณฑ์ทหารกองเกินต่อไป (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2564) เพราะฉะนั้นมีความเชื่อมโยงกับข้อกฎหมายหลาย ๆ ข้อ พระภิกษุสามเณรที่จะดำรงตนอยู่ในพุทธศาสนาถือสิกขาบทของพระพุทธเจ้ามีการยกเว้นและผ่อนผันการเกณฑ์ทหารต้องจำเป็นจะต้องรู้กฎหมายในส่วนนี้และปฏิบัติตามกฎหมายมิฉะนั้นก็ได้รับการลงโทษตามกฎหมายของประเทศที่มีการบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเกณฑ์ทหาร 2497 มีทั้งการทั้งจำและปรับ

ภาพที่ 1 สรุป การยกเว้นการเกณฑ์ทหารและพระวินยว่าด้วยการดุกองทัพ
ของพระภิกษุในประเทศไทย

สรุป

การเกณฑ์ทหารของพระภิกษุสามเณรในประเทศไทยนั้นเป็นกฎเกณฑ์ที่จำเป็นจะต้องจัดการให้เรียบร้อยเพื่อตัดความกังวลในการที่จะบรรพชาในที่จะปฏิบัติธรรมได้อย่างดีเยี่ยม วิธีการ คือ การยกเว้นและไม่มีจัดการที่ถูกต้องแต่ต้องรับการเรียกเป็นทหารกองเกินเพื่อคัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด การที่จะเป็นพระภิกษุสามเณร คือ ต้องมีเกณฑ์ที่ชัดเจนปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายถึงแม้จะมีพระธรรมวินัยพระราชาบัญญัติพิเศษแต่กฎหมายแล้วยังต้องปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามระเบียบแบบแผนของบ้านเมืองและประเด็นที่ 2 คือการวินยว่าด้วยการไปดุกองทัพก็เป็นกรณีศึกษาที่พระพุทธเจ้าเน้นให้พระภิกษุสามเณรแตกต่างจากประชาชนทั่วไปคือไม่ได้มุ่งเน้นที่จะให้เรียนในทางรัฐศาสตร์ทำให้จิตใจยินดีทางฆราวาสหรือเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความฟุ้งซ่านทางจิต พระพุทธเจ้าจึงได้ตัดห้ามเป็นสิกขาบทเพื่อพระภิกษุสามเณรจะได้ศึกษาเพราะฉะนั้นการเกณฑ์ทหารจึงเป็นภารกิจที่สำคัญของประชาชนทั่วไปเมื่อมีอายุถึงที่จะมาเกณฑ์ทหารก็ว่าไปตามกฎหมายแต่โดยพระภิกษุสามเณรที่จะบรรพชาอุปสมบทบวชในพระพุทธศาสนาเพื่อสืบทอดพุทธศาสนานั้น ต้องศึกษาเป็นเรื่องใกล้ตัวได้จะได้ปฏิบัติได้ถูกต้องไม่ผิดกฎหมายเพราะในปัจจุบันนี้การทำตามกฎหมายนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องตรงประเด็นแล้ว สามารถที่จะอยู่กับสังคมได้อย่างไม่ผิดระเบียบซึ่งหน้าที่หลักของพระภิกษุสามเณรก็คือการเผยแผ่

พุทธศาสนา ศึกษาพระธรรมพระวินัยปฏิบัติธรรม และ เผยแผ่ให้แก่ประชาชนเป็นการสืบ
ทอดอายุพุทธศาสนาได้

เอกสารอ้างอิง

- ดำรงศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์. (2559). การเกณฑ์ทหารในประเทศไทย: ปรากฏการณ์ สถานะ
และข้อถกเถียงเชิงสังคม. *วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์*, 6(2), 15-38.
- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2567). *เกณฑ์ทหาร 2567* ชายไทยต้องทำอะไรบ้าง ใครได้รับการ
ยกเว้น. สืบค้น 30 พฤศจิกายน 2567, จาก <https://shorturl.asia/paw85>
- พระราชบัญญัติการรับราชการทหาร. (2497). *พระราชบัญญัติการรับราชการทหาร*. สืบค้น
9 ธันวาคม 2567, จาก <https://th.wikisource.org/wiki>
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราช
วิทยาลัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศิลปวัฒนธรรม. (2567). *เกณฑ์ทหาร*. สืบค้น 30 พฤศจิกายน 2567, จาก
https://www.silpa-mag.com/history/article_130620
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2564). *คู่มือการปกครองคณะสงฆ์และกฎหมายที่
เกี่ยวข้องกับพระภิกษุสามเณร*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.